

Raad voor Rechtsbijstand

Centraal kantoor Utrecht
Croeselaan 15 • 3521 BJ Utrecht
Postbus 24080 • 3502 MB Utrecht
Tel. 088 - 787 10 00 • Internet www.rvr.org

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector straf- en sanctierecht

Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Utrecht, 17 januari 2018

Betreft: Reactie Raad voor Rechtsbijstand op het concept- en implementatiewetsvoorstel richtlijn 2016/800/EU (kinderen in het strafproces)

Geachte

Bij brief van 23 november 2017 heeft u de Raad voor Rechtsbijstand, hierna de Raad, verzocht om zich te buigen over het conceptwetsvoorstel en bijbehorende memorie van toelichting ter implementatie van richtlijn 2016/800/EU (kinderen in het strafproces). Het bestuur van de Raad maakt graag gebruik van deze consultatiemogelijkheid. Het voorstel geeft de Raad aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen.

Algemeen

De Raad wil zich in zijn reactie beperken tot die zaken die aan de organisatie van de verlening van gefinancierde rechtsbijstand en het werk van de Raad raken. Op onderdelen van de voorstellen die niet daarop betrekking hebben, is het aan andere ketenpartners te reageren.

Het aangeboden voorstel strekt ertoe de rechten van kinderen als kwetsbare verdachten in het strafproces te versterken. Als het gaat om rechtsbijstand dan is een verruimd recht daarop al eerder in het Wetboek van Strafvordering (Sv) opgenomen, bij gelegenheid van de implementatie van het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures (richtlijn 2013/48/EU) in Sv. Hierdoor is reeds in Sv verankerd dat aangehouden kinderen geen afstand kunnen doen van het recht op consultatiebijstand. Op basis van het gesprek in die consultatiefase kan de advocaat in afstemming met de ouder/voogd ervoor kiezen ook verhoorbijstand te bieden aan het aangehouden kind. Zowel in de fase van de consultatie- als de verhoorbijstand bestaat op dit moment al een recht op vergoeding van die rechtsbijstand, met uitzondering van de verhoorbijstand aan kinderen die zijn aangehouden in de zogenoemde C-zaak.

Het recht op gefinancierde rechtsbijstand

In afwijking van de huidige situatie lijkt het wetsvoorstel te voorzien in gefinancierde rechtsbijstand bij het politieverhoor voor een aangehouden kind als verdachte in C-zaken. Althans, dat valt af te leiden uit de formulering in de memorie van toelichting dat 'er op jaarbasis 10.000 nieuwe vergoedingsmomenten zullen zijn vanwege verhoorbijstand voor aangehouden minderjarige verdachten in C-zaken'.

Het Besluit vergoedingen rechtsbijstand (Bvr) kent thans in artikel 23a nog geen vergoedingsgrondslag voor de gefinancierde verhoorbijstand van kinderen in C-zaken. Daarom is voor een formele grondslag voor vergoeding van die zaken nog een wijziging van artikel 23a van het Bvr geboden.

Raad voor Rechtsbijstand

Centraal kantoor Utrecht • Postbus 24080 • 3502 MB Utrecht

Inschrijvingsvoorwaarden voor advocaten

De Raad voor Rechtsbijstand heeft enige jaren terug bijzondere inschrijvingsvoorwaarden vastgesteld voor advocaten die rechtsbijstand bieden aan jeugdige verdachten. In de memorie van toelichting worden die voorwaarden beschreven en daarbij ter toelichting verwezen naar de inschrijvingsvoorwaarden 2013. De Raad wil benadrukken dat die voorwaarden ook in de afgelopen jaren gelding hadden en ook in de komende jaren (in een al dan niet gewijzigde vorm) worden gecontinueerd. Verder beschouwt de Raad de aandacht voor opleidingseisen in het onderliggende voorstel als een extra stimulans om de doeltreffendheid van die voorwaarden voortdurend tegen het licht te blijven houden en zo goed mogelijk af te stemmen op de behoefte van kinderen in het strafproces.

Rechtsbijstand voor buitengerechtelijke afdoening van lichte strafbare feiten waarvoor de verdachte niet is aangehouden

In overeenstemming met de huidige situatie biedt het wetsvoorstel geen rechtsbijstand voor de buitengerechtelijke afdoening van lichte strafbare feiten waarvoor de jeugdige verdachte niet is aangehouden. Deze feiten zijn beschreven in het Besluit beperking rechtsbijstand bij overtredingen (Stb. 2017, 345). Rechtsbijstand komt wel weer in beeld als bijvoorbeeld een door de kantonrechter opgelegde taakstraf in vervangende jeugddetentie wordt omgezet. Voor de bijstand van een advocaat aan de minderjarige bij het advies over en het bezwaar tegen de omzetting, verstrekt de Raad in overleg met het Ministerie van Justitie en Veiligheid ook nu al op last een toevoeging. Hiermee is al voorzien in de situatie die in het wetsvoorstel wordt geregeld in artikel 491 Sv.

Overige punten

Vergoeding verhoorbijstand in B-zaken

In het financiële hoofdstuk van de memorie van toelichting wordt voor de berekening van de kosten die gemoeid zijn met dit voorstel uitgegaan van een vergoeding van 1,5 punten voor het bijwonen van verhoren in B-zaken. Hoewel het niet om grote aantallen zal gaan, wijs ik u er voor de volledigheid op dat in B-zaken ook een vergoeding van 3 punten tot de mogelijkheden behoort.

Onderdeel C (Artikel 489 Sv)

In artikel 489 Sv is geformuleerd dat het openbaar ministerie een mededeling aan de Raad doet over de aanwijzing van een raadsman. In de ophoudingsfase is die taak echter toegeschreven aan de hulpofficier van justitie. Dit zou derhalve aangepast moeten worden in opsporingsinstantie.

Onderdeel E (artikel 491 Sv)

De Raad is content te lezen dat de omissie die is ontstaan bij de wijziging van de wet Stb. 2016/476 met dit voorstel wordt hersteld (wijziging artikel 489 oud naar 491 nieuw Sv). Bij de motivering hiervan wordt aangegeven dat artikel 489c abusievelijk is vervallen uit artikel 489. De Raad meent dat hier wordt gedoeld op artikel 489 lid 2 (oud) Sv, zoals ook blijkt uit de aanpassing van het artikel in het voorstel.

Met vriendelijke groet,

Algemeen directeur/bestuurder